24 ԻՆՆԱՅԻՍ ՄԻՆԷՆ 4518 1907 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 8|21 ՀՈՒՄԱ. ԻՐԹԷՍԻ 16 ԶԻԼԳԱՏԷ 1325)(8 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ 1323

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԹԱՐ

30 ԲԱՐՍ.

30 ԲԱՐՍ.

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆՑԱԹԼԱՐԸ

		Սեռելիկի	6 այլուզ
Իսթանպոլ իչին	Ղրուշ	60	35
Թաշրա իչին	»	85	45
Մէմալիքի էճնէպիէ իչին	Ֆրանկ	20	10

ՉԱՐՇԷՆԴԻՒՀ ՎԷ ՀՈՒՄԱ. ԻՐԹԷՍԻ
ԿԻՒՆԷԷՐԻ ՆԷՇՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իլանաթ իչին այրընա բազարլըգ :

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جاده‌سی نومرو ٦٥

ՔՐՈՆԻԿ

Վերջերս պատուարժան թերթիդ մէջ «Մուտագրգ» խնդիր մը յուզեց, խնդիր մը խիստ կարեւոր և օգտակար միանգամայն։ Ք. Փ. և «Մէճմուաի Ախպար» Պատ. Խմբագրութիւնդ ալ հետզհետէ առաջարկուած խնդրոյն կարեւորութիւնն չեշտեցիք։ Արդարեւ անիմաստ և անվայել ալ է Պատրիարքարանը թողուլ այնպիսի վայր մը, ուր անբարոյականութիւնը միայն ապրելու և մնալու իրաւունք ստացած է։

Բաւական խօսուած ըլլալով արդէն Պատրիարքարանի այժմու դիրքին անպատեհութիւններուն վրայ՝ որոնք բազմաթիւ են, անցնինք առաջարկուած տեղափոխութեան առաջ բերելիք առաւելութիւններուն վրայ։

Ա. Պատրիարքարանը այդ տեղափոխութեամբ ներկայանալի և պատուաւոր տեղ մը պիտի հաստատուի, ինչ որ անհրաժեշտ դարձած է ալ եւս։

Բ. Կաթողիկոսարանի և Պատրիարքարանի Դիւանները հաւասարապէս պիտի վայելեն իրենց Պետին ներկայութիւնը, բան մը որ բարոյական քաջալերանք մը պիտի ըլլայ Պատրիարքարանի Դիւանին։

Գ. Երկու Դիւաններու միացումը շատ աւելի դիւրութիւն, արագութիւն և կանոնաւորութիւն պիտի յառաջ բերէ հասարակութեանս գործերու կարգադրութեան և գաւառներու ու պաշտօնարաններու հետ թղթակցութեանց մէջ։

Դ. Քանի որ Կաթողիկոսութիւն և Պատրիարքութիւն միեւնոյն անձին վրայ հիացած են և այսու երկու հոգեւոր իշխանութեանց մէջ հաւասական շատ մը իրաւասութեան և այլեւայլ վէճերու առաջքն առնուած՝ բարեբաղդաբար, գուցէ այս միացմամբ ալ Կղերի և աշխարհականի միջեւ քիչ մը աւելի սէր և իրար հասկնալու առիթ մը ստեղծուած ըլլայ. բան մը որ անշուշտ շատ առաւելութիւններ կրնայ ունենալ ի շահ հասարակութեանս աշխատող մարմիններու գործունէութիւնը դիւրացնելով։

Ե. Վերջապէս Պատրիարքական Դիւանին աւելի կեդրոն տեղ մը հաստատուիլը Պատ. տուրքի հաւաքման ալ կըրնայ մեծ դիւրութիւն ընծայել, միջոց տալով Պատրիարքարանի ալ քիչ մը աւելի գործունէութիւն ցուցնելու։

Որովհետեւ չի մոռնանք որ Պատրիարքարանը մինչեւ ցարդ այնքան ճղճիմ հասոյթ մը ունեցած է որ, իր պաշտօնեայներուն ամսականները հազիւ կրցած է ապահովել և անկէ անդին իրրեւ Պատրիարքարան ո՛ և է դրամական զոհողութիւն չէ ըրած ի նպաստ հասարակութեանս ուսանողութեան։

Եթէ Պատրիարքարանը մի միայն իր պահած պաշտօնեայներուն ամսականները վճարելով պիտի զոհանար, չէր արժեր ինքնին այդքան զոհողութիւն ընել։ Ժողովուրդը կրնայ իր «իլմուխապէր»ները ուրիշ միջոցներով ալ հայթայթել։ Հարկ անհրաժեշտ է որ դպրոցի անուան ալ բան մը ընէ Պատրիարքարանը։ Եթէ չի կրնար աղքատ Վիճակներու օգնութիւն հասցուցնել, եթէ Ս. Յակոբայ Անկեւանոցը և եկեղեցիներու Թաղ. Խորհուրդները բաւական համարէ մայրաքաղաքիս կարօտեալներուն պէս պէս պէտքերուն դոհայուսատալու համար, գոնէ յանուն դպրոցի, յանուն աղքատ ուսանողութեան տատնեակ մը աշակերտ կրթել տայ Հասարակութեանս անուան բացուած միակ Ուսումնարանին մէջ։ Ասով՝ թէ Պատրիարքարանը ժողովուրդին ի նպաստ — իրա՛ւ է թէ քիչ, բայց վերջապէս — բան մը ըրած կ'ըլլայ և թէ Ուսումնարանն ալ որուն հաստատուն հասոյթները այնքան քիչ են, իր պիտաժէին հաւասարակշռութեանը համար նուազ մտահոգութիւն կ'ունենայ։

Շեղեցայ նիւթէս, ուստի վերադառնանք և վերջացնելու համար պիտի համաձակիմ ըսել թէ բնա՛ւ յոյս չունիմ որ վերոյիշեալ տեղափոխութիւնը — գոնէ կարճ ժամանակամիջոցի մէջ — տեղի ունենայ։ Ո՛չ անոր համար որ դժուար է կամ անյարմար, ընդհակառակը որովհետեւ առաջին անգամ այդ գաղափարը յղացողը խիստ լաւ բան մը առաջարկած է, բայց դրեթէ կանոն է որ, երբ մէկը լաւ ու օգտակար առաջարկութիւն մը ընէ, անպատճառ գտնուին այնպիսիներ որոնք անմիջապէս կ'սկսին ջանքեր ընել, անոր գործադրութիւնը չյաջողցնելու և արդիւնաւոր գործ մը ամլութեան դատապարտած ըլլալու համար։ Իրաւունք ալ ունին, որովհետեւ իրենք չէին առաջարկը մէջտեղ դնողները, հետեւաբար կրնան հանգիստ սոտով ըսել Delenda Carthago։

* * *

Ս. Յակոբայ Անկեւանոցին չէնքին հինցած և տասը տարի ետ հազիւ դիմանալու չափ խարխուլ վիճակի մը հասած ըլլալը Պատ. Վարչական Ժողովոյ անդամներու հոն ըրած վերջին այցելութենէն հասկցուեր է, ու ասոր իբր դարման նոր և աւելի ճոխ հիւանդանոցի մը յատակագիծը պատրաստուելով, հետզհետէ անոր զանազան մասերուն շինութեանը ձեռնարկելու գաղափարը մէջ տեղ դրուեր է։

Վստահ կրնանք ըլլալ թէ Ս. Յակոբայ իբրեւ հասութաբեր կալուած չինուած առաջին աբարթմանին վերջնական որոշումը տալու համար քանի տարի որ հարկ եղաւ, գոնէ անոր տատնապատիկ աւելին պէտք պիտի ըլլայ մինչեւ որ հիւանդանոցին շէնքին ի նորոյ շինութեան որոշումը տրուի։ Ուստի աւելորդ պիտի ըլլար մօտաւոր ապագայի մէջ նորակերտ հիւանդանոց մը ունենալու յոյսը փայփայել հիմակուընէ։

Շատ Հոգաբարձութիւններ պիտի տեսնայ տակաւին Անկեւանոցի այդ հին շէնքը և քանի քանի յանձնաժողովներ պիտի կազմուին ու կազմալուծուին մինչեւ այդ երանելի օրը։

Քանի որ տակաւին շատ ժամանակ կայ հիւանդանոցին շինութեանը ձեռնարկելու, պարտք կը համարիմ ընթերցողին ուշադրութիւնը հրաւիրել հին ծրագրի մը վրայ որ այսօր շատ աւելի աղէկ կրնայ ըմբռնուիլ։ Այն է հանգուցեալ Բէքմէզեան Կոմիտաս էֆ·ի ծրագիրը, որով կ'առաջարկուէր Ս. Յակոբայ պատկանող այդ ընդարձակ քառակուսի գետնին վրայ, մեծ պողոտայէն դէպ ի հիւանդանոցի ետեւի բանջարանոցի վարը, երկու երեք փողոցներ բանալով, անոնց երկու կողմերը հասութաբեր կալուածներ շինել հետզհետէ և հիւանդանոցը Շիշլիի կողմերը փոխադրել(*)։ Առանց այդ ծրագրին մանրամասնութիւններուն մէջ մտնելու, ամէն մարդ ինքնին կրնայ մակարերել թէ ինչ անազին հասոյթ կրնայ գոյանալ անկից, և ապահովաբար մեր արդի հիւանդանոցին կրկին մեծութեամբը հիւանդանոցի մը ծախքերը կրնայ հոգացուիլ այս կերպով։

Պիտի առարկուի թէ մէկ աբարթման չինուելցաւ ու դեռ անոր մէջէն կարելի չեղաւ ելնել, այդքան հսկայ ծրագիր մը գործադրելու համար մեծամեծ գումարներ պէտք են. ո՞սկից պիտի գտնուին անոնք։ Մանաւանդ այսօր երբ Ս. Յակոբայ Հոգաբարձութիւնը իր առօրեայ պիտաժէն հաւասարակշռելու համար շատ մը դժուարութիւններու հանդէպ ստիպուած է մաքառիլ։

Պիտի պատասխանեմ թէ ներկայ դժուարութիւնները, թողունք որ վաղանցիկ են, բնական են. քանի որ մէկ կողմէ ամէն տարի օրինաւոր հաշուետուութեան սկզբունքը շատոնց վերցած է և թէ միւս կողմէ, Ս. Յակոբ ի վաղուց անտի չէ ունեցած որոշ ծրագիր մը, հաստատեալ Պատ. Վարչական Ժողովէն, որուն մասամասա գործադրութեանը աշխատէին եկող գացող Հոգաբարձութիւնները։ Ամէն Հոգաբարձութիւն իր լաւ դատած կերպով գործած է, միայն կէտ նպատակի ունենալով մէկ երկու չէնք աւելի շինել իր նախորդէն և շատ շատ առօրեայ պիտաժէն հոգալով իր հասկցած ձեւով։ Պատահած է նաեւ որ, հիւանդանոցին մէկ երկու չէնք աւելի կառուցանելու համար, ադին ներքին պիտաժէն խանգարուած է կամ անհարկի ծախքեր տեղի ունեցած են։

Արդ առանց որոշ ծրագրի, առանց ամեն տարի կանոնաւորապէս հաշիւ տալու, և ամէն տարի գոնէ մի անգամ նուիրահաւաքութիւն կատարելու, — ինչ ձեւով որ ըլլայ, նուագահանդէս, պարահանդէս, թատերական ներկայացում, կամ ուղղակի դրամ հաւաքել, — տարակոյս չկայ որ միշտ պիտի կաղայ հիւանդանոցին պիտաժէն, և երբէք կարելի պիտի չըլլայ կարեւոր ձեռնարկ մը ի գլուխ հանել։ Որովհետեւ ո և է կարեւոր ձեռնարկ երեք կամ չորս տարուան մէջ կարելի չէ գործադրել։ Նախապէս պէտք է Պատկ. Վարչական Ժողովէն հաստատուած որոշ ծրագիր մը, որպէս զի իրարու յաջորդող Հոգաբարձութիւնք. գիտնան թէ իրենց խելքին փչած ձեւով պիտի չաշխատին, այլ ընդունուած ծրագիր մը ի գլուխ հանելու համար իրենց սահմանեալ միջոցին մէջ ըստ կարելւոյն օգտակար հանդիսանալու պիտի ձգտին։ Եւ այն ատեն Պատ. Վարչ. Ժողովն ալ դիւրութիւն կ'ունենայ իբրեւ Հասարակութեանս վերին մարմինը իր հակակշիռը ի գործ դնել. ապա թէ ոչ միշտ Հոգաբարձութիւնները վրստահութեան խնդիր պիտի հանեն, հրաժարիլ սպառնալով, և պիտի չթողուն որ Վարչ. Ժողովը իրենց գործերուն միջամտէ, և իրաւամբ։ Ցորչափ Վարչ. Ժողովէն ընդունուած ծրագիր մը չկենայ, Հոգաբարձութիւն մը միշտ իրաւունք ունի ըսելու. «Ինչ ուրիք մեզի որ, ինչ կը պահանջէք մեզմէ։ Զմեզ կոչեցիք Հիւանդանոցը մատակարարելու, ահա՛ւասիկ կը մատակարարենք։ — Բայց ինչ ձեւով. — Ինչ ձեւով որ մեզ լաւ կը թուի, եթէ չունիք վստահութիւն մեր վրայ, ինչո՞ւ մեզ հրաւիրեցիք այս պաշտօնին գլուխը, և եթէ ամէն օր, մեր ամէն ըրածին դիտողութիւն պիտի ընէք, ինչո՞ւ ուրեմն դուք իսկ չէք մատակարարեր հիւանդանոցը»։

Եթէ գտնուի սակայն որոշ ուղղութիւն մը, անուանուած ո՛ և է Հոգաբարձութիւն գիտակցութեամբ կ'ստանձնէ իր պաշտօնը և պարտաւոր կ'զգայ ինքզինք ընդունուած նպատակին հասնելու աշխատիլ, հակառակ պարագային պատասխանատու մը նալով։

Այսպէս ուրեմն, երբ հիմակուընէ ուսումնասիրուի այսպիսի ծրագիր մը և ընդունուի, ու միւս կողմէ Հոգաբարձութիւնները պարտաւորուին ամէն տարի թէ՛ հաշիւ տալու և թէ՛ դրամ հաւաքելու Զատկի կամ Ծնունդի առթիւ, տարակոյս չունիմ որ 10—15 տարուան մէջ կարելի ըլլայ գլուխ հանել այս ծրագիրը, մանաւանդ գիտենք որ Ս. Յակոբ ունի բաւական կարեւոր կտակներ, որոնցմէ տակաւին չէ օգտուած, բայց պիտի օգտուի ապագային։

Արդի Հոգաբարձութեան կարողութիւնը կը մաղթեմ այս միջոցիս և կը յուսամ որ անդամներէն ամէնուն ալ ցոյց տուած սքանչելի տրամադրութիւններով պիտի յաջողին անցնել այս նիւթական դժուար օրերը։ Եւ եթէ մինչեւ ցարդ չէր եղած գոնէ իրենց օրով ա՛լ պատրաստուի այսպիսի ծրագիր մը, որ մէկ երկու տուն չինելէ շատ աւելի կ'արժէ ըստ ինքեան։

Մանաւանդ մատուռի չինութեան համար նկատի առնել պէտք է այս հաւանականութիւնը, որպէս զի եթէ ապագային հիւանդանոցը փոխադրուի ալ Շիշլի, կարելի ըլլայ մատուռը օգտակար ընծայել այդ թաղերու ժողովրդեան իբրեւ աղօթատեղի։

ԱՐԱՄ ԻՆՃԻՃԵԱՆ

Բերա, 2 Դեկտ. 1907

(*) Եթէ չեմ սխալիր, Գերերջ. Հոգեւոր Տէրն ալ անգամ մը այս գաղափարը յայտնած էր, Ս. Յակոբ այցելելուն առթիւ։

ԳԸՇ ԿԷԼՏԻ

Սայիր սէնէլէր, գըշ մէվսիմի, զանն իտէրսինիզ քի հէր քէսի, էվվէլճէ պու մէվսիմէ հազըրլամագ իւզրէ քիւչիւք ատրմլար ալարագ կէլիրքէն, պու սէնէ, եալընըզ պիր կիճէ զարֆընտա չէհրիմիզին հէր թարաֆընա քէսրէթլէ եաղան վէ սոգագլարտա, քիրէմիալէր իւզէրինէ, վէլհասըլ հէր թարաֆտա թապագալար հասըլ իտէն գար վէ իճբար հիւքմ իլլէյէն գար ֆուրթունասը վէ չիտտէթի պիւրուտէթ, նակահան գարա գըշ իչինէ պուլունտըղըմըզը կէօսթէրմիշ տիր։

* * *

Պու հալ՝ խուսուսիլլէ պաղչէ վէ ա-

ղաճլարըն, տաղլարըն, թէբելէրին քէսպ իթտիկի խոշ պիր մէնզարէ իճապընճա, վագաա լաթիք վէ ճալիպ, մէզրուաթա, էքինլէրէ ֆայտէլի, վէ զար թօբրյա էյլէնմէք չաղընտա պուլունան չօճուգլար, կէնճլէր, վէ պաղէն տէ չօճուգ ագլընտա պուլունան պէօյիւքլէր իչին էյլէնճէլի վէ զէվզլի, վէ թա եաղըն իպթիտասընտան օտուն վէ քէօմիւրիւնիւ թէտարիք իթմիշ, սօպալար, խալըլար, բէրտէլէր վէ սաիրէ իլէ խանէլէրինի ըսրթաճագ վէսաիթի իթթիխազ էյլէմիշ օլան զէնկինլէր վէ հալ ու վագըթլարը սըրասընտա պուլունանլար իչին, էվլէրինտէ գըշ սուարէլէրի, էյլէնճէ վէ զէվզլէրի թէրթիպինի տիւշինմէյէ պիր վէսիլէ օլմազլէ, պու կիպիլէր իչին տախի գըշ մէվսիմի, եազ գատար վէ պէլքի տահա զիեատէ մահզուզիյէթպախշ պիր մէվսիմ իսէ տէ, ֆագաթ... եա՞ օ ֆուգարա վէ պիչարէկեան քի, անճագ եազ մէվսիմինտէ թապիեաթըն պախշ էյլէսիկի կէօնակէօն գօլայըգլար, լութֆլար սայէսինտէ եաշաեապիլիպ, անճագ մէճպուր օլտուգլարը պիր լօգմա եէյէճէկի տիւշինտիւքլէրի հալտէ, պու գըշ մէվսիմինտէ նէ՞ եաբմագտա տըրլար, վէ նէ՞ եաբաճագ տըրլար։ Օ պիչարէլէր, օ հագըգի միւհթաճ վէ ֆագիրլէր քի, էքսէրիսի սըրլարընը քիմսէյէ ֆաշ իտէմէզլէր, ալուճ աչըպ տիլէնէմէզլէր. էվվէթ, օ ֆագիրլէր վէ միւհթաճլար քի, պու գըշըն շիտտէթինէ, պիրուտէթինէ գարշը քէնտիլէրինի, աեալ ու էվլատլարընը, մինի մինի վէ պիկիւնահ մասումլարընը մուհաֆազայա քեաֆի էլպիսէլէրտէն, եաթագ եօրկանլարատան մահրում օլտուգտան պաշգա, ըսընմագ իչին քէօմիւր, վէ եաշամագ իչին վէսաիթի թէայեիւշտէն տէ մահրում տըրլար, պու պիչարէլէրի, պու միւհթաճ վէ ֆագիրլէրի, պիզ, ինսանլար, քէնտի հէմճինսլէրի, զէնկինլէր վէ հալ ու վագըթլարը սըրասընտա օլանլար տիւշինմէլէսէք, քի՞մ տիւշինէճէք տիր։

Շէվքէթմէապ Բատիշահըմըզ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրի, հէր սէնէ, գըշըն շիտտէթի էնասընտա, տէրքեար օլան գալպը մէրահիմքիւսթէրիլէրի վէ ուլուվը շէֆագաթը միւսէլլէմէլէրի իճապընճա, հավանճի զարուրիյէլէրինեն թէտարիքի մագսէտիյէ, հէր սընըք ֆուգարա վէ պիչարէկեան հազգլարընտա էլթաֆ ու ինայաթը Սէնիյէլէրինի պիտիրիզ պուեուրմագտա օլուպ, ումում թէպաայը Շահանէլէրինէ պունուն պիր նիւմունէի իմթիսալ օլմասը լազըմ կէլտիկի կիպի, էրմէնի-գաթօլիք ճէմասթըմըզ էֆիրատը գալպլէրինտէ տախի, հիսսի շէֆագաթ ու մէրհամէթի թահրիդ իտէրէք, ֆուգարա վէ միւհթաճիյնիմիզի միւմքին մէրթէպէ տիւշինմէյէ պիզի թէշվիզ էյլէմէլի տիր, վէ Կ-Բաթրիկիմիզ բիւթպ. էֆ. հազրէթլէրինին՝ Կ-Բաթրիգլիք մագամը վալէասընա ինթիխապ վէ թայեինլէրի ագըպինտէ նէշր իթտիքլէրի իլք Կոնդակլարընտա, ճէմասթըմըզ ֆուգարա վէ պիչարէկեանընըն գայրըլմասընը խասսէթէն թավսիյէ իթմէլէրի, վէ պու մագսէտէ ֆուգարաբէրվէր ճէմիյեթլէրի թէշքիլինի իխթար էյլէմէլէրի իւզէրինէ թարաֆ թարաֆ վիճուտէ կէթիրիլէն, վէ զաթէն էվվէլճէ տէ մէվճուտ օլան Ս. Ընտանիք նամը ալթընտա շէհրիմիզին հէման հէր սէմթինտէ մէվճուտ ճէմիյեթլէր իլէ Շէֆագաթ Գաբընլարը ճէմիյեթի, իչպու էմրը խայրըն իճրասընա վասրթա օլտուգլարընտան, վէ զէնկին վէ էմնաֆ էհալիմիզին, էն ճիւզի պիր մուավէնէթի տէ, տիկէրլէրիյէ պիրէշտիրիլտիկինտէ, օլտուգճա պիր եէքիւն բէյտա իտէրէք, պունունլա, շու սօզուգ, ամը վէ խուսուսա եագընտա հըլուլ իտէճէք միւէսսիր եօրթու կիւնլէրինտէ, նիչէ նիչէ կէօզ եաշլարընը սիլմէյէ, գուրութմաեա վէ սէվինտիրմէյէ սէպէպ օլամազընտան, հէր համիյեթ սահիպինին, իգթիտարը տէրէճէսինտէ, քէնտի իեանէսինի Պէյօղլունտա Ս. Յովհան Ոսկեբերան, Բոնկալթիտէ Անարատ Յղութիւն, Գալաթատա Մայր եկեղեցիմիզ, Գատըքէօյիւ, Պէօյիւքտէրէ, Սամաթիա վէ տիկէր մահէլլէրտէ պուլունան Ս. Ընտանիք նամը ալթընտաքի ֆուգարաբէրվէր ճէմիյեթլէրէ, եախօտ Մէծ-Ժողովրդապետիքլէրէ վէ մէրքէզի Անարատ Յղութիւն Մայրապետլէրինին Պէյօղլունտաքի մանասթիրը օլան Շէֆագաթ Գատընլարը ճէմիյեթինէ կէօնտէրմէսինտէ, բուհանիյէթէն, ինսանիյէթէն, մէտէնիյէթէն պէօյիւք պիր վազիֆէ իյֆա իթմիշ օլաճագլարընտա շիւպհէ եօգ տըր։

ԽԱՐԻՃԻԷ

ՎԱԹԻԳԱՆ

Բաբա հազրէթլէրի, Դեկտ. 16սա, Մարսիլիա եպիսկոպոսը Մօնս. Անտրիէօյիւ վէ Ռէմս եպիսկոպոսը Մօնս. Լիւսօնը, վէ Վաթիգան մէմուրլարընտան Մօնս. Կասպարն իլէ Մօնս. Տըլէնի՝ գարտինալ բիւթպէսինէ թէրթի իյլէմիշ, վէ պաղը իթալիաը վէ էճնէպի բէհապիյնի՝ եպիսկոպոս թագտիս իթմիշ տիր։ Միւշարիէյհ, պու միւնասիպէթլէ իրատ իյլէտիկի նութգտա տէմիշ տիր քի, «Հազրէթի Իսա, թաագիպ օլունտըզը կիպի, շիմտի տէ Քիլիսէ, ալէնի եախօտ խաֆի սուրէթտէ թաագիպ օլունուեօր։ Պաղըլար՝ Քիլիսէնին հուգուգը վէ գավանիյնինի միւտաֆաա իտէճէք եէրէ, աեագ ալթընա ալբեօրլար, վէ սօն վագըթլարտա Իթալիատա կէօրիւլտիւկիւ վէճճէ, տինսիզ վէ արսըզ զազէթալար՝ սիւքիւնէթի իխլալ իտիեօրլար։ Պունլարա պիր տէ մուզիրը պիր թագըմ իլավէ օլունմըշ տըր քի, պունլար, պաղը եէնի էֆքեարը բուհանիյէ սահիպլէրի օլուպ, ֆիքրլէրինի պիզզաթ Գաթօլիքլիք տախիլինտէ մէվգըի իճրայէ գօյմագ իսթէեօրլար, վէ եէնի պիր զանուն թէէսսիս իթմէք իչին Բաբալըըն հիւքիւմէթի բուհանիյէսինտէն իւսթիւն պուլունմաեա չալըշըեօրլար։ Էկէր պունլար, քէնտիլէրինի Քիլիսէյէ աչըգտան աչըղա խասիմ կէօսթէրսէ իտիլէր, իյգա իթտիքլէրի ֆէնալըգ, օ գատար պէօյիւք օլմազ իտի. լաքին՝ քէնտիլէրինի Գաթօլիք իլան իթմէկէ ճիւրէթ իտէրէք, Ս. Հաղորդութիւնա եագլաշըեօրլար, Պատարագ թագտիս իտիեօրլար։ Պիզ, խուսուսիյէ կէնճ բէհապիյնի անլէրին սուի ահվալինտէն գուրթարմագ իչին իճապ իտէն թէտապիրի իթթիխազ էյլէտիք։ Էբիսգօբօսլար, թալիմաթըմըզը միւսարաաթէն գապուլ իթտիլէր, վէ տէրհալ մէվգըի իճրայէ գօյմաեա պաշլատըլար։ Լաքին էֆքեարը բուհանիէյի ճէտիտէ սահիպլէրի, քէնտի սէրքէշլիքլէրինէ տէվամ իտիեօրլար, վէ զազէթալարտաքի նէշրիեաթլարըյա պունու իսպաթ էյլէեօրլար։ Ճէնապը Ալլահ, պունլարըն զիհինլէրինի թէնվիր վէ քէնտիլէրինի իսլահ էյլէսին։»

Պատէհու Բաբա հազրէթլէրի՝ մէզքիւր էֆքեարը մուզիրրէյէ գարշը շէտիտէն իտարէի քէլամ իթմիշ, վէ Իթալիա գապինէսինէ խասիմ վէ սէրպէսթի զազէթալարընը՝ պու էֆքեար սահիպլէրինի միւտաֆաա իթմէքտէ օլտուգլարընը պէեան էյլէմիշ տիր։

ԱՄԷՐԻԳԱ ՏՕՆԱՆՄԱՍԸՆԸՆ ՊԱՀՐԸ ՄՈՒՀԻԹԷ ԱԶԻՄԷԹԻ

Նիւ-Եօրգատան Դեկտ. 17 թարիխյէ պա թէլէկրաֆ պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ, բէյսի հիւքիւմէթ Մ. Ռուզվէլթ՝ օ կիւնիւ Պահրը Մուհիթի Քէպիրէ ավամէթ իթմէք իւզրէ օլան Ամէրիգա տօնանմասընը, Մէյֆլաուր նամ թէնէզզիւհ վաքօրընա բաքիպ օլմուշ օլտուգը հալատէ, սէյր ու թէմաշա իթմիշ տիր։ Մէզքիւր տօնանմա՝ 53 հարպ սէֆինէսինտէն միւրէքքէպ օլուպ, ամիրալ Էվանսըն գօմանտասը ալթընտա պուլունմըշ տըր։ Եալընըզ զըրհլըլարաա պուլունան թօբլարըն մէճմուը 850 վէ միւրէթթէպաթը տա 16,000 քիշի տիր։ Իչպու տօնանմա, Պահրը Մուհիթի Քէպիրէ վասըլ օլմագ իչին 150 կիւն եօլճուլըգ իտէճէք տիր։ Պու սէյեահաթ իչին 10 միլեօն տօլար մէսարիֆ իխթիեար օլունաճագ տըր։ Տօնանմա իչինտէ 3 զազէթա մուխպիրի վէ 4 ամիրալ իլէ 16 միրալայ պուլունմագտա տըր։

Տօնանմանըն հարէքէթի զէմանընա գատար հարպ սէֆինէլէրի գօմանտանլարը՝ Մէյֆլաուր վաքօրընտա պուլունուպ, Մ. Ռուզվէլթտէն մուֆասսալ թալիմաթ ալմըշլար տըր։ Սէֆինէլէր, պիր սըրա իւզէրինտէ պօյլու պօյունա տիզիլմիշ օլտուգլարը հալտէ, 4 ֆարսախ եէր թութմուշլար տըր։ Տօնանմայը թէշքիլ իտէն սէֆինէլէր՝ տէմիր ալարագ հարէքէթէ պաշլատըգլարը զէման, բէյտիսի հիւքիւմէթին բաքիպ օլտուղը վաքօր էն իլէրիյէ կէչմիշ տիր։ Հարպ սէֆինէլէրի սըրայա տիզիլէրէք, պիրէր պիրէր Մէյֆլաուր վաքօրընը արտը սըրա եօլ ալմըշլար տըր։ Պու սուրէթլէ խայլի մէսաֆէ գաթ օլունտըգտան սօնրա, Մէյֆլաուր վաքօրը եօլտան տէօնէրէք տուրմուշ, վէ զըրհլըլար, գրուազէօրլէր, թօրբիտօ խթիմպօթլարը սըրա իլէ «Մէյֆլաուր»ըն էօնիւնտէն պիրէր պիրէր կէչէրէք, բէյսի հիւքիւմէթէ բասիմէի իհթիրամ վէ վէտայը իյֆա իյլէմիշլէր տիր։

Տօնանմանըն հարէքէթի էսնասընտա բըխթըմլար իւզէրինտէ խայլի սէյիրճի պուլունմըշ տըր։ Ամէրիգանըն գուվվէթինի տահմա Պահրը Մուհիթի Քէպիրտէ մուհաֆազա իթմէք իւզրէ, տօնանմանըն օրատա պրագըլարագ, թէքրար Պահրը Մուհիթի Ամթասյէ ճէլպ իտիլմէյէճէկի, վէ Պահրը Մուհիթի Ամթասի իչին եէնիտէն միւքէմմէլ պիր տօնանմա թէշքիլ օլունաճաղը զանն իտիլմէքտէ տիր։ Պէօյլէ պիր գարար վէրիլտիկի հալտէ, պունուն 292 միլեօն տօլար սարֆընը լճապ իտէճէկի թախմին օլունմագտա տըր։

⁂ Նիւ-Եօրգատան ալընան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Ամէրիգա տօնանմասը էվրօբա թարիգիյլէ Ամթանթիգ տէնիզինէ ավտէթ իթտիկի թագտիրտէ, Թրիէսթէ լիմանընը զիեարէթ իտէճէք տիր։

ԳԱԶԱ.

Ամէրիգանըն Բիթսպուրկ շէհրինտէ քէօմիւր մատէնլէրինտէ տէհշէթլի պիր բաթլայըշ վուգու պուլարագ, 300իւ Մաճար օլարագ 500 քիշի էնդազ ալթընտա գալմըշլար տըր։ Քեաֆիֆէսինին տէ թէլէֆ օլտուղը զանն օլունուեօր։ Ֆագաթ մատէն շիրքէթինին բէյտս մուավինի՝ բաթլայըշ էսնասընտա 160 ամէլէ մէվճուտ օլմուշ խտուկինի իլան իթմիշ տիր։

ՄԿՐՏԻՉ ԷՖԷՆՏԻ ԳԱԶՐԻԿԵԱՆԸՆ ՎԷՖԱԹԸ

Ս. Երրորդութիւն քիլիսէմիզ Մէծ-Ժողովրդապետի Գեր. Պօղոս Գերպէ. Գազրիկեանըն պիրատէրի Մկրտիչ էֆ.՝ պիր զէմանտան պէրու տիւշար օլտուղը խասթէլիքտէն՝ իտիլէն միւտավաթ վէ մէսաիյէ բաղմէն, քէսպը իֆագաթ իտէմէեէրէք, պիլճիւմլէ վէզաիֆի բուհանիէսինի իյֆա իլէ, թէսլիմի բուհ իյլէմիշ, վէ պիրատէրի միւհթէրէմի Գեր. Պօղոս Գերպէ. Գազրիկեան իլէ տիկէր պիրատէրի Պետրոս էֆ.յի վէ հէմշիրէլէրինի վէ պիթիւն ագրապայը տիւշարը հիւզն ու քէտէր գըլմըշ տըր։

Միւթէվէֆանընն ճէնազէ ալայը, տիւն, Ս. Երրորդութիւն քիլիսէմիզտէ մութանթան պիր սուրէթտէ իճրա օլունմըշ տըր։

Քիլիսէ, պու միւնասիպէթլէ եապը պիր հալտէ թէզեին վէ թէնվիր իտիլմիշ, օրթատա մէվզու օլան գաթաֆալգ իւզէրինէ միւթէվէֆայը համիլ օլան միւքէլլէֆ պիր թապութ զօնուլմըշ, վէ էթրաֆընտա միւթէատտիտ շամտանլար եագըլմըշ տըր։

Բահմէթ տուալարընա սաաթ 5 տէ, Արհ. Սահակ Արք. Հաճեան իլէ Արհ. Մատթէոս Եպիսկ. Սիլիեանընն թահթը բիեասէթինտէ պաշլանմըշ, վէ թէղանիեաթ՝ խասսէթէն ճէլպ իտիլմիշ օլան մահիր Դպրապետլէր մարիֆէթիյլէ ղայէթ միւէսսիր սուրէթտէ իճրա գըլընմըշ տըր։

Հազըրուն միեանընտա, Դաստա, միւշարիէյհիւմ Արքեպս. վէ Եպիսկոպոստան պաշգա, եասը մագամընտա Գերդ. Գերդ. Ճիզմէճեան, Աբիկեան, Գալէմքեարեան, Քիլճեան, Թումայեան, Մէնէվիշեան, Մէհրապեան վէ Աշըգեան Ծ. Վ. լէր, վէ ԳԳ. Ճամճեան, Սիրունեան, Քէչէճեան, Մըկըրտիչեան Վ. լէր վէ Ալէքսանեան Գերպէ. պուլունմըշլար, վէ ԳԳ. Ռոքոսեան վէ Դարակէօզեան Ծ. Վ. լէր իլէ Էքմէքճեան, Պատուհասեան վէ Մաղարեան Վ. լէր տախի այնի բուհանիյէ պիլ ֆիրիլ իշթիրաք իթմիշլէր վէ ԳԳ. Սանտալճեան վէ Սէյեահի Վ. լէր բուրվառակիր օլմուշլար տըր։

Միւթէպէրան միեանընտա, էզճիմլէ Էրամ Արամեան, Գէորգ Թորգոմեան, Միքայէլ Կիւլլապեան, Յովհաննէս Գարտաշեան, Անտոն Քէօսէեան, Յովհան Փիլիպոսեան, Յովհաննէս Գանթարեան, Սահակ Զիլբոշեան, Աբրահամ Ալլահվէրտի, Պօղոս Շերպէթճեան, Ժողէֆ Սիրուն, Յովսէփ վէ Անտոն Էնքսէրճեան, Ստեփան Սիսլիեան, Պետրոս Մահճուպեան, Ժողէֆ Աղջիկեան, Ժան Զինկիլի, Միքայէլ Նուրիճան, Վիչէն Մուհիպեան էֆէնտիլէր, պաղը միթէպէր էճանիպ վէ տահա սահիր զէվաթը միթէպէրէ հազը պուլունմըշլար տըր։

Գեր. Պօղոս Գերպ. Գազրիկեան վէ պիրատէրի Պետրոս էֆ., մաթէմզէտէ օլարագ հազը պուլունուպ, այնի բուհանինին խիթամընտա, բուհանի վէ ճիսմանի քեաֆֆէյի հազըրուն՝ միւմանիլէյհիւմէ բէսմը թաազիյէթի իյֆա էյլէմիշլէր տիր։

Պատէհու ճէնազէ թապութը՝ արապայը մախսուսընա գօնուլարագ, Շիլի գապրիսթանընա նագլ իլէ, մագպէրէի մախսուսէսինտէ տէֆն իտիլմիշ տիր։

⁂ Արհ. Միքայէլ Եպիսկ. Խաչատուրեան, նամիզաճ օլմասը հասէպիյլէ, մէզքիւր այնը բուհանիտէ հազը պուլունամըշ տըր։

⁂ Կ-Բաթրիգ բիւթպ. էֆ. հազրէթլէրի, Կաթողիկոսարան Պաչ քեաթիպի Գերդ. Գէորգ Գերպէ. Թէրզիպաշեան վասրթասըյա վէ պիր գարթը մախսուսլարըյա Գեր. Պօղոս Գերպէ. Գազրիկեանա վէ պիրատէրի իլէ հէմշիրէլէրինէ, տիւշար օլտուգլարը ղայպը ազիմտէն սօլայը պէեանը թաազիյէթ վէ թէմէննիի թէսէլլիյաթ էյլէմիշլէր տիր։

⁂ Ղազէթամըզ նամընա, պիզ տախի միւմանիէյհէ վէ պիրատէրի իլէ հէմշիրէլէրինէ իզհարը թաազիյէթլէ պէրապէր, թէսէլլիյաթը սամէտանիյէ թէմէննի էյլէրիզ։

⁂ Տիւն, ճէնազէ ալայընտա հազրը պուլունամաեան բուհանի վէ ճիսմանի բէք չօգ զէվաթը միւհթէրէմմ, բէսմը թաազիյէթլէրինի պիզզաթ վէ եա գաթ իլէ պէեան էյլէմիշլէր տիր։

Գեր. Պօղոս Գերպ. Գազրիկեան, Պետրոս էֆ. Գազրիկեան և իրենց Քոյրերը, խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն Արհ. Հաճեան Արք.ի և Սիսլիեան Եպիս.ի և համայն Գերդ. և Գերպ. վարդապետաց, նոյնպէս Վսեմ. և Ազն. անձանց, որոնք ներկայ գտնուելով իրենց հանգուցեալ եղբօր ՄԿՐՏԻՉ ԷՖ. ԳԱԶՐԻԿԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, ցաւակցութիւններն արտայայտեցին։

ԻԽԹԱՐ

Ապօնրման վատէլերի եէթիշմիշ վէ եախօտ եէթիշմէք իւզրէ պուլունմըշ օլտուղընը խուսուսի մէքթուպլար իլէ թարաֆլարընա իշար էյլէտիկիմիզ միւհթէրէմ ապօնէլէրիմիզին, զազէթալարընն տէվամընը արզու իթտիքլէրի հալտէ, օլ պապտէ իճապ իտէն ճէվապա միւսարաաթլարընը իխթար վէ ըէճա իտէրիզ։

Կ-ԲԱԹՐԻԳԻՍԱՆԷ
ՀԱՎԱՏԻՍԻ

ԱԶԴ. — Հայ-կաթողիկէ «Գթասէր Տիկնանց Ընկերութիւնը» ըստ իւր կանոնադրութեան հանդիսաւոր Պատարագ մատուցանել պիտի տայ ընկերութեան կենդանի և վախճանեալ անդամոց համար։

Այս կրօնական հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Դեկտ. 9ին (հ. տ.), Անարատ Յղութեան Քերց մատուռը եւրոպական ժամը 9.30 ին։

Կը խնդրուի ընկերութեան յարգոյ անդամներէն և նուիրատուներէն, ինչպէս նաև հասարակութեան բարեպաշտ անձինքներէն որ հաճին ներկայ գտնուիլ նոյն հանդիսութեան ի քաջալերութիւն կենդանի անդամոց և ի մեծարանս հանգուցեալոց յիշատակին։

ՏԻՐՈՒՀԻ ՄԸՍՐԼԵԱՆ

Բերա, 29 Նոյ. 1907 Գահերէց

Ծանօթ.— Կը խնդրուի ներկայս իբր հրաւիրագիր նկատել։

*** Պու կիւն Ս. Նիկողայոս եօրթասը օլտուղընտան, Ս. Յովհան Ոսկեբերան քիլիսէսի Մեծ-Ժողովրդապետի Գերշ. Նիկողայոս Թ. Ծ. Վ. Պագչեանը եէվմը մախսուսը օլմասը միւնասիպէթիյլէ, Կ-Բաթրիգ ըիւթպ. էֆ. հազրէթլերի թարաքընտան թէպրիքի միւթէզամմին գարթ ը վիղիթ կէօնտէրիլմիշ, վէ Արք. վէ Եպիսկոպոսլար իլէ միւթէհայիզանը բէհապինտէն բէք չօղլարը, միւթէպէրանը ճէմաաթ, Ս. Յովհան Ոսկեբերան քիլիսէսի Հոգաբարձութիւնը վէ Թաղ. Խորհուրդ ազալարը, պիզզաթ կէլէրէք, եախօտ գարթ ը վիղիթ կէօնտէրէրէք, միւմայիլէյի թէպրիք իթմիշլէր տիր։

Մէզքիւր քիլիսէնին մէքթէպի մուալիմլէրիյլէ Դպրապետի վէ Դպրաց դաս հէյէթի տախի, պու սապահ, սալօնտա պիլ իթթիմա, պազը չակիրտլէր թարաքընտան թիւրքճէ, էրմէնիճէ վէ ֆրանսրզճա նութգլար իրատ վէ պէսթէլէր թէզանի օլունարագ, Գերյարգելինին իսմի միւնասիպէթիյլէ թէպրիքեաթ վէ թէմէնլեաթ իբրա գըլընմը, վէ միւմայիլէյի տախի չակիրտանա բէտէրանի նասիհաթլար վէրմիշ, վէ հագգընտա կէօսթէրիլէն թէվէճճիւհ վէ հիւրմէթտէն տօլայը պէեանը մէհունիյէթ իյլէմիշ տիր։

Գերշ. Պագչեան Ծ. Վ.՝ եէվմը մախսուսը միւնասիպէթիյլէ, սակը սէնէլէր կիպի, Ս. Յ. Ոսկեբերան մէքթէպի չակիրտանընա գայմագ վէ պէօրէք թէվզի իթտիրմիշ տիր։

*** Նարքն, Վիէննա Մխիթարեանլարն Բանկալթիտէ վագը քիլիսէսինին եէվմը մախսուսը օլմասը միւնասիպէթիյլէ, սապահ վէ ագշամ մէզքիւր քիլիսէտէ մութանթան սուրէթտէ մէրասիմի բուհանէք իճրա իտիլէճէք տիր։ Ագշամ, Գերշ. Հ. Գրիգորիս Ծ. Վ. Գալէմքեարեան քարոզ վէրէճէք, վէ Վիէննա Մխիթարեան մէքթէպի միւտիրի Գերշ. Հ. Գէորգ Վ. Փանչիկեանը Թահթը բիհասէթինէ 4 սէյլէ Օրհնութիւն տուասը օգուռնաճագ տըր։

*** Տիւն, Իտարէ մէճլիսի ագտը իճթիմա իթմիշ, վէ Բաթրիգխանէնին, Ս. Յակոբ խասթախանէսինին պազը մուհիմմ մատտէլէրիյլէ մէշղուլ օլմուշ տըր։

*** Սալահվէրտի Յովհաննէս էֆ. հազրէթլերի թարաքընտան իթասը վատ օլունան 6000 լիրայի օսմանի խուսուսընտա Կ-Բաթրիգլիք իլէ միւշարիլէյի հազրէթլերի պէյնինտէ իճապ իտէն մուգավէլէնամէ թանզիմ գըլընմը տըր։

*** Սրհ. Սահակ Արք. Հաճեանը՝ արա սըրա քիլիսէ զիյնէթլերինտէ իսպաթը վիճուտ իյլէմէսի մէմնունէն կէօրիւլմէքտէ տիր։ Միւշարիլէյի, սէօզ սէօյլէյէմէմէքտէ իսէ տէ, թահրիրէն իթատէի մէրամ իտէպիլմէքտէ վէ ահվալը սըհհիյէսի կիւնտէն կիւնէ էյիլէշմէքտէ տիր։

*** Գերշ. Գրիգոր Ծ. Վ. Աշըգեանը՝ Պիլէճիքտէ Կ-Բաթրիգ վէքեալէթինէ թայէին օլունտըղը, վէ պիր միւտաէթէն պէրու Պիլէճիկտէ պուլունան Գերշ. Յովսէփ Ծ. Վ. Պարիկեանը տախի՝ մուվագգաթէն վէ մէմուրէն Սէօյիւտ ազիմէթ իտէճէկի խապէր ալընմը տըր։

ԳԱՍՏԷՆ ԵԱՆԿԸՆ ՊՐԱԳԱՆԱՐԸՆ
ՄՈՒՀԱՔԷՄԷՍԻ

Իշպու մուհաքէմէ՝ բէնչէնպիհ կիւնիւ Մահքէմէի ճիհայէթտէ Ցընճը տէֆա օլարագ իճրա օլունմը, պազը միւտաֆաա վէքիլէրինին միւտաֆաալարը տինլէնմիշ, վէ ֆագաթ վագթըն կէճ օլմասը սէպէպլէ տիկէր միւտաֆաա վէքիլէրինին միւտաֆաասընդն տինլէնմէսի վէ իքմալը մուհաքէմէ պու կիւնէ թաալիգ գըլընմը տըր։ Իշպու մուհաքէմէտէ, միւտաիի ումումի մուավինի Պէհճէթ պէյ, տէրմիեան իյլէտիկի իտտաասընտա, Ֆիլիբ, Օննիկ Ֆէրահ, Միքէ վէ Պողոս էֆ. իլէ տիկէր Ֆիլիբ, Յակոբ, Սրամ, Նիգոլի Սավա, Եօրկի, Մանօլ, Զաֆիրի, Զապէլ, Իգպալ, Մանօլգօ, Գրիգոր վէ տիկէր Զաֆիրի, Սագըզլը Գոսթի վէ Հաչարա Եօրկինէն հագգլարընտա վագը օլան իթհամաթ թէպէյեիւն իթմէտիկինտէն, պունլարըն պէրաէթինի, ֆագաթ տիկէր Ֆիլիբ, Լեւոն Պըչագճեան, Ճէմալ, Անայիս, Մըկըր, Բէթրո Վէթալի վէ Մարգոնը գաստի հարիգ իյդարընտաքի ֆիիլէրի՝ քէնտի իգրարլարը, բէք չօղ չահատէթ վէ էմարէլէր իլէ սապիթ օլտուղընտան, պունլարըն տա միճբրիմիյէթինի թալէպ իյլէմիշ տիր։

ՊԱՆԴ ԷՄԲԷՐԻԱԼ ՕԹԹՕՄԱՆԸՆ վէ ԲՐԻՏԻ ԼԻՕՆԷ ՊԱՆԴԱՍԸՆ Գալաթա, Իսթանպոլ վէ Պէյօղլու իտարէխանէլէրի՝ մահը հալի էֆրէնճինին 24ինճի սալը վէ 31ինճի քէշա սալը կիւնլէրի էօյլէտէն 1 սաաթ սօնրա թաթիլ օլունաճագլարը կիպի, մահը հալի էֆրէնճինին 25ինճի չարշէնպիհ վէ 1908 սէնէսի էֆրէնճի Յունվարընդն 1ինճի չարշէնպիհ կիւնլէրի տախի գաբալը գալաճագլար տըր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Տիւեունը ումումի իտարէսի միւսքիրաթ վէ սայտ ու չիքեար չիպէսի գալէմ միւտիրի Բալի էֆ. յէ սանիէ միւթէմայիզի, Լօնտրա սէֆարէթի Սէնիյէսի պիրինճի քեաթիսի Թիւինի պէյէ ուլէա սանիսի, Խաղինէի Խասսայը Շահանէ Էմլաքը Հիւմայունտան իտարէսի պիրինճի չիպէսի թահսիլտարլարընտան Մահմուտ էֆ. յէ սանիէ միւթէմայիզի, Գուասը չէրիֆ սանճաղը բօսթա վէ թէլէկրաֆ միւտիրի Սրագը էֆ. յէ սանիէ սանիսի բիւթպէլէրի թէվճիհ. Ալմանիա տէվլէթինին Տէրիսաատէթ սէֆիրի վէքիլի Մ. Քիտէրլէն Վախթէրէ մուրասսա իքթիբար նիշանը իհսան պույրուլմը տըր։

ՏԱԽԻԼԻԷ

Տիւն, Սէլամլըգ բէսմը ալիսի Համիտիէ ճամիսինտէ իճրա պույրուլմը տըր։

—Տիւն, Սէլամլըգ բէսմը ալիսինտէն սօնրա, չայեան պույրուլան միւսաատէի սէնիէ իւզէրինէ Ալմանիա սէֆիրի՝ սուրէթը ղայրը բէսմիյէտէ հուզուրը հազրէթը Բաշլշահիյէ գապուլ պույրուլմը տըր։

—Իրան սէֆիրի՝ սէֆարէթին պաշ թէրճէմանը վէ գօնսօլաթօխանէնին թէրճէմանը իլէ վէ Խրտիվիէ գումբանիասընդն Օսմանիէ վաբօրբյա բէնչէնպիհ կիւնիւ շէհրիմիզտէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։ Մապէյնը Հիւմայունտան վէ Պապը Ալիտէն կէօնտէրիլէն մէմուրիյնի մախսուսէ վէ սակը զէվաթ՝ բէսմը թէչեիյի էյգա իթմիշլէր տիր։

—Իրան տէվլէթի թարաքընտան Սամսոն բուսումաթ միւտիրիյէթի մուհասիպլէրինտէն Ալի Ռիզա պէյէ ալթուն Շիյր ու Խուրշիտ նիշանը վէրիրմիշ տիր։

—Բէնչէնպիհ կիւնիւ Բուսիա իմբէրաթօրընդն իսմի կիւնիւ օլտուղընտան, թաքրը հազրէթի Բաշշահիտէն միւշարիլէյհէ թէպրիք թէլէկրաֆը չէքիլմիշ վէ թէլէկրաֆլա թէշէքքիւր ճէվապը ալընմը տըր։

—Եէվմը մէզքիւր սապահը Բուսիա սէֆարէթի մատուռընտա, սէֆիր վէ սէֆարէթին վէ գօնսօլաթօնընդն էրքեանը մէմուրիյնի, մայէթ վաբօրլարը գօմանտան վէ զապիթանը, օրթօտօքս հիւքիւմէթլէրի սէֆիրլէրի, ճիւմլէսի իւնիֆորմալարըյլա, վէ միլէլի միւխթէլիֆէ բուէսայը բուհանիյէսի վէքիլլէրի վէ սակը զէվաթ, ժէնէրալ Մաշաշա վէ Հապէշ հէյեթի էրքեանը վէ սակը զէվաթ հազրը օլտուգլարը հալտէ, այինը բուհանի իճրա օլունմը, վէ պատէհու սէֆարէթխանէ սալօնոնտա բէսմը գապուլ վէ թէպրիքեաթ իճրա իտիլմիշ տիր։

Բուսիա վէ տիկէր էճնէպի սէֆարէթլէրի մայէթ վաբօրլարը վէ Բուսիա թիճճար սէֆինէլէրի վէ Բուսիա թէպաասընա մախսուս խանէլէր վէ տիւքքեանլար՝ պայրագլար իլէ տօնատըլմը տըր։ —Իօյլէյին, Օսմանը գարաղօլ սէֆինէսինտէն պէրայը իհթիրամ թօբլար աթըլմը տըր, վէ թարաքը Շահանէտէն վէ Պապը Ալիտէն մէմուրիյնի մախսուսէ սէֆարէթխանէյէ կէօնտէրիլէրէք, սէֆիր Մ. Զինովիէվ պէեանը թէպրիքեաթ օլունմուշ տըր։ — Ո ագշամը Բուսիա սէֆիրի թարաքընտան՝ սէֆարէթին վէ գօնսօլաթօնընդն մէմուրլարընա վէ տիկէր Բուս մէմուրլարընա վէ միւթէպէրանը թէպաասեա պիր զիեաֆէթ վէրիլմիշ, վէ զիեաֆէթտէն սօնրա բէսմը գապուլ վուգու պուլմուշ տըր։

—Ուաշինկթընդն Օսմանը սէֆիրի ճէտիտի Մէհէմմէտ Ալի պէյ՝ ալաֆ. Նոյեմբերին Յընճը կիւնիւ, մայէթիյլէ պիրլիքտէ Խարիճիէ Նէզարէթի տաիրէսինէ ազիմէթ իտէրէք, բէիսի հիւքիւմէթին հուզուրընա գապուլ օլունմը, վէ իթիմատնամէսինի ուսուլէն թագտիմ իյլէմիշ տիր։

—Շէհիր էմինի Բէշիա բաշա հազրէթլերի իքթիսապը աֆիյէթլէ, տիւն Սէլամլըգ բէսմը ալիսինտէ հազը պուլունմը տըր։

—Տէրիսաատէթտէ պուլունան սասքիրի Շահանէ իլին գըշ մէվսիմինտէ լիւզումը օլան օտուռնան 30,000 չէքիսինին՝ Շէհիր էմանէթինճէ ճելպ իտիլէն օտուռնան այրըլըպ վէրիլմէսի՝ մէրճիի այիտինէ պիլտիրիլմիշ տիր։

—Տէրիսաատէթէ վասըլ օլան Մալաթիա, Այնթապ վէ Պաֆրա նամ կանպօթլար՝ չարշէնպիհ ագշամը թէրսանէ տէնիզինէ կիրմիշլէր տիր։

—Ֆրանսանընդ Քրէօզօ տէսթիկեահլարընտա հիւքիւմէթը Սէնիէ հիսապընա տիրաք հազրէթի Բաշշահիտէն միւշարիլէյհէ թէպրիք թէլէկրաֆը չէքիլմիշ վէ թէլէկրաֆլա թէշէքքիւր ճէվապը ալընմը տըր։

—Եէվմը մէզքիւր սապահը Բուսիա սէֆարէթի մատուռընտա, սէֆիր վէ սէֆարէթին վէ գօնսօլաթօնընդն էրքեանը մէմուրիյնի, մայէթ վաբօրլարը գօմանտան վէ զապիթանը, օրթօտօքս հիւքիւմէթլէրի սէֆիրլէրի, ճիւմլէսի իւնիֆորմալարըյլա, վէ միլէլի միւխթէլիֆէ բուէսայը բուհանիյէսի վէքիլլէրի վէ սակը զէվաթ, ժէնէրալ Մաշաշա վէ Հապէշ հէյեթի էրքեանը վէ սակը զէվաթ հազրը օլտուգլարը հալտէ, այինը բուհանի իճրա օլունմը, վէ պատէհու սէֆարէթխանէ սալօնոնտա բէսմը գապուլ վէ թէպրիքեաթ իճրա իտիլմիշ տիր։

Բուսիա վէ տիկէր էճնէպի սէֆարէթլէրի մայէթ վաբօրլարը վէ Բուսիա թիճճար սէֆինէլէրի վէ Բուսիա թէպաասընա մախսուս խանէլէր վէ տիւքքեանլար՝ պայրագլար իլէ տօնատըլմը տըր։ —Իօյլէյին, Օսմանը գարաղօլ սէֆինէսինտէն պէրայը իհթիրամ թօբլար աթըլմը տըր, վէ թարաքը Շահանէտէն վէ Պապը Ալիտէն մէմուրիյնի մախսուսէ սէֆարէթխանէյէ կէօնտէրիլէրէք, սէֆիր Մ. Զինովիէվ պէեանը թէպրիքեաթ օլունմուշ տըր։ — Ո ագշամը Բուսիա սէֆիրի թարաքընտան՝ սէֆարէթին վէ գօնսօլաթօնընդն մէմուրլարընա վէ տիկէր Բուս մէմուրլարընա վէ միւթէպէրանը թէպաասեա պիր զիեաֆէթ վէրիլմիշ, վէ զիեաֆէթտէն սօնրա բէսմը գապուլ վուգու պուլմուշ տըր։

—Ուաշինկթընդն Օսմանը սէֆիրի ճէտիտի Մէհէմմէտ Ալի պէյ՝ ալաֆ. Նոյեմբերին Յընճը կիւնիւ, մայէթիյլէ պիրլիքտէ Խարիճիէ Նէզարէթի տաիրէսինէ ազիմէթ իտէրէք, բէիսի հիւքիւմէթին հուզուրընա գապուլ օլունմը, վէ իթիմատնամէսինի ուսուլէն թագտիմ իյլէմիշ տիր։

—Շէհիր էմինի Բէշիա բաշա հազրէթլերի իքթիսապը աֆիյէթլէ, տիւն Սէլամլըգ բէսմը ալիսինտէ հազը պուլունմը տըր։

—Տէրիսաատէթտէ պուլունան սասքիրի Շահանէ իլին գըշ մէվսիմինտէ լիւզումը օլան օտուռնան 30,000 չէքիսինին՝ Շէհիր էմանէթինճէ ճելպ իտիլէն օտուռնան այրըլըպ վէրիլմէսի՝ մէրճիի այիտինէ պիլտիրիլմիշ տիր։

—Տէրիսաատէթէ վասըլ օլան Մալաթիա, Այնթապ վէ Պաֆրա նամ կանպօթլար՝ չարշէնպիհ ագշամը թէրսանէ տէնիզինէ կիրմիշլէր տիր։

—Ֆրանսանընդ Քրէօզօ տէսթիկեահլարընտա հիւքիւմէթը Սէնիէ հիսապընա տիրաք

ԽԷԹԱ
ԳԷՕԳԻԻՔ ՐԱԳԻՊԷ

Էկէր հէր գատընա մախսուս օլան մէրհամէթ ու չէֆագաթտան, բահիպէնին, կիյինտիկի գալըն էլպիսէ ալթընտա թաշըտըղը քէնտի գալպինտէ տէ ազաճըգ օլսուն պուլունուեօրտը իսէ, խուսուսիյլէ չէֆագաթ ու մէրհամէթ հիսսիեաթընը թահրիգ իտէն պէօյլէ սըրալարտա, կէօզլէրի վէ սիմասը տույղուսըզ կէօրիւնմէսինէ բաղմէն, գալպինին միւթէէսսիր օլմամասը գապլը տէյիլ իտի։

Բահիպէի մէրգումէ, իւչիւնճիւ տէֆա օլարագ օ կէնճ գըզըն եաթաղը եանընտան կէչէրքէն տուրտու։

Պէօյիւք մաղազալարըն էմթաասընտան օլան սիւրանուարտան եաբըլմը գօրսաժընդն ալթընտա մէզպուրէնին կէօքսիւ էնիպ չըգաեօրտը, ֆագաթ տարլաշմը օլտուղը հիսա օլունան պօղազընտան պիր ինլէյիշ պիլէ իշիտիմէեօրտը։

Պիր էլ, մէզպուրէնին քիւչիւք էլինի թութուպ, սէրթճէ, լաքին խայրխանէ,

— Հայտէ, գըզըմ, պիր ազ աղլա, տէտի։

Պէեազ թաքեա իլէ եիւզիւնիւն էթրաքը իհաթա օլունմը օլան վէ էլի չաղլարընտա կէօրիւնէն բահիպէնին պաՁՁԸ, վագաա ամիրճէ օլուպ, սէրթ կէօրիւնմէք խթէմէքտէ իտի իսէ տէ, թապիեաթճա խայրխահ պիր գատըն իտի։ Մէզպուրէ, մէզքիւր իխթարընը թէքրար իթտիկինտէ, պիչարէ գըզըն, զանն իտէրսինիզ քի պօղաղը աչըլտը վէ վիճուտի սարսըլարագ, սէպլիճէ աղլամաեա, հընչգըրտամաեա պաչլատը, օ տէրէճէտէ քի, պուլունտըղը վասի սալատա գօնուլմուշ օլան եիրմի գատար եաթագլարտա եաթան տիկէր խասթալար, պունտան միւթէէսսիր օլարագ, պունլարըն տա սինիրի թահրիգ օլունտու։

Պու արա բահիպէ՝ սալօնըն տիկէր թարաքընա կիթմիշ իտի։

Կէնճ գըզըն աղլամասը իւզէրինէ, սաաթի հարիգ իյդարընտաքի ֆիիլէրի՝ քէնտի իգրարլարը, բէք չօղ չահատէթ վէ էմարէլէր իլէ սապիթ օլտուղընտան, պունլարըն տա միճբրիմիյէթինի թալէպ իյլէմիշ տիր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Տիւեունը ումումի իտարէսի միւսքիրաթ վէ սայտ ու չիքեար չիպէսի գալէմ միւտիրի Բալի էֆ. յէ սանիէ միւթէմայիզի, Լօնտրա սէֆարէթի Սէնիյէսի պիրինճի քեաթիսի Թիւինի պէյէ ուլէա սանիսի, Խաղինէի Խասսայը Շահանէ Էմլաքը Հիւմայունտան իտարէսի պիրինճի չիպէսի թահսիլտարլարընտան Մահմուտ էֆ. յէ սանիէ միւթէմայիզի, Գուասը չէրիֆ սանճաղը բօսթա վէ թէլէկրաֆ միւտիրի Սրագը էֆ. յէ սանիէ սանիսի բիւթպէլէրի թէվճիհ. Ալմանիա տէվլէթինին Տէրիսաատէթ սէֆիրի վէքիլի Մ. Քիտէրլէն Վախթէրէ մուրասսա իքթիբար նիշանը իհսան պույրուլմը տըր։

ՏԱԽԻԼԻԷ

Տիւն, Սէլամլըգ բէսմը ալիսի Համիտիէ ճամիսինտէ իճրա պույրուլմը տըր։

—Տիւն, Սէլամլըգ բէսմը ալիսինտէն սօնրա, չայեան պույրուլան միւսաատէի սէնիէ իւզէրինէ Ալմանիա սէֆիրի՝ սուրէթը ղայրը բէսմիյէտէ հուզուրը հազրէթը Բաշշահիյէ գապուլ պույրուլմը տըր։

—Իրան սէֆիրի՝ սէֆարէթին պաշ թէրճէմանը վէ գօնսօլաթօխանէնին թէրճէմանը իլէ վէ Խրտիվիէ գումբանիասընդն Օսմանիէ վաբօրբյա բէնչէնպիհ կիւնիւ շէհրիմիզտէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։ Մապէյնը Հիւմայունտան վէ Պապը Ալիտէն կէօնտէրիլէն մէմուրիյնի մախսուսէ վէ սակը զէվաթ՝ բէսմը թէչեիյի էյգա իթմիշլէր տիր։

—Իրան տէվլէթի թարաքընտան Սամսոն բուսումաթ միւտիրիյէթի մուհասիպլէրինտէն Ալի Ռիզա պէյէ ալթուն Շիյր ու Խուրշիտ նիշանը վէրիրմիշ տիր։

—Բէնչէնպիհ կիւնիւ Բուսիա իմբէրաթօրընդն իսմի կիւնիւ օլտուղընտան, թաքրը հազրէթի Բաշշահիտէն միւշարիլէյհէ թէպրիք թէլէկրաֆը չէքիլմիշ վէ թէլէկրաֆլա թէշէքքիւր ճէվապը ալընմը տըր։

—Եէվմը մէզքիւր սապահը Բուսիա սէֆարէթի մատուռընտա, սէֆիր վէ սէֆարէթին վէ գօնսօլաթօնընդն էրքեանը մէմուրիյնի, մայէթ վաբօրլարը գօմանտան վէ զապիթանը, օրթօտօքս հիւքիւմէթլէրի սէֆիրլէրի, ճիւմլէսի իւնիֆորմալարըյլա, վէ միլէլի միւխթէլիֆէ բուէսայը բուհանիյէսի վէքիլլէրի վէ սակը զէվաթ, ժէնէրալ Մաշաշա վէ Հապէշ հէյեթի էրքեանը վէ սակը զէվաթ հազրը օլտուգլարը հալտէ, այինը բուհանի իճրա օլունմը, վէ պատէհու սէֆարէթխանէ սալօնոնտա բէսմը գապուլ վէ թէպրիքեաթ իճրա իտիլմիշ տիր։

—Շէհիր էմինի Բէշիա բաշա հազրէթլերի իքթիսապը աֆիյէթլէ, տիւն Սէլամլըգ բէսմը ալիսինտէ հազը պուլունմը տըր։

—Տէրիսաատէթտէ պուլունան սասքիրի Շահանէ իլին գըշ մէվսիմինտէ լիւզումը օլան օտուռնան 30,000 չէքիսինին՝ Շէհիր էմանէթինճէ ճելպ իտիլէն օտուռնան այրըլըպ վէրիլմէսի՝ մէրճիի այիտինէ պիլտիրիլմիշ տիր։

—Տէրիսաատէթէ վասըլ օլան Մալաթիա, Այնթապ վէ Պաֆրա նամ կանպօթլար՝ չարշէնպիհ ագշամը թէրսանէ տէնիզինէ կիրմիշլէր տիր։

—Ֆրանսանընդ Քրէօզօ տէսթիկեահլարընտա հիւքիւմէթը Սէնիէ հիսապընա տիրաք

Ֆրանսանընդ Քրէօզօ տէսթիկեահլարընտա հիւքիւմէթը Սէնիէ հիսապընա տիրաք

Թիւրիւպ, տիւյմէլէրինի գօբարտը, վէ տէմիրտէն պիր չիպուգ կիպի վիճուտի սէրթլէշմիշ օլարագ սրբթ իւսթիւնէ տիւշտիւ։

Պու տէֆա տիւշար օլտուղը հալ՝ սինիր եախօտ պէյն խասթալըղը նէօպէթի օլմաղլէ, պիչարէյի զայագըլ տէվիրտի։

Քէնտիսինի թէմամիյլէ պուլտուղընտա, սաաթլար, եանի կիւնիւն պագիսի վէ կիճէ տախի կէչմիշ իտի։ Կէրչի պազը աղըրլաշմը, ֆագաթ հիտտէթ ու ղազապը թէսկին օլմուշ իտի։

Խասթախանէնին թապիպի, պազը կէնճ չակիրտլէր էթրաֆընտա օլտուղը հալտէ, մէզպուրէնին եանընտա տուրմուշ օլուպ, իֆատէլէրինէ պէքլէեօրտը։

Պու թապիպ, — Նէօպէթի կէչտի, աելըեօր... հէր հալտէ բէտէրի սէրխոշ վէ անասը տա ախլէագը պօղուգ պիր գարը օլմալը, տէտի, վէ եաթագտան եաթաղա քէնտիսինէ ըֆագաթ իտէն Քոյր Մաալէնէ խիթապ իտէրէք։

— Պու գըզ նիչին պուրաեա կէթիրիլմիշ տիր, տէյի սորտու։

— Խըրսըզ օլտուղը իչին։

կէր 6 կանպօթ, 4 թօրբիաս վէ սաիր հարպ սէֆինէլէրի ինչա իտիլէրէք, պունլարըն պիր գըսմը Սէն-Նազէրտէ վէ գըսմը տիկէրի Մարսիլիատա թէսլիմ իտիլէճէք տիր։

—Իսկէնտէրիէտէ չրգան ֆար տ'Ալէքսանտրի նամ ղազէթանըն բիվայէթինէ նէզարէն, զէնկին պիր Հինտի Իսլամ՝ Հիճազ տէմիր եօլու իչին 35,000 լիրա ինտա իթմիշ տիր։

—Պիր վագըթտան պէրու էրզրումա քիւլիյէթի պուղտայ կէլմէքտէ օլտուղը՝ մահէլլինտէն եազըլմըշ տըր։

—Իքինճի Մահքէմէի Թիճարէթ թարաֆընտան՝ Իսթանպօլտա Մուսթաֆա բաշա խանընտա վէ Զարշուի քէպիրտէ գումիսհանէնը վէ խալը թաճիրի Քէչիչեան պիրատէրլէրին, վէ Իսթանպօլտա Սայիտիէ խանը ալթընտա թօհաֆիէ թաճիրի Ժ. Օզօմանըն իֆլասլարընա հիւքմ օլունմըշ տըր։

—Էվվէլքի կիճէ չէհրիմիզտէ ֆուրթունա հալինտէ պաթը լոտօս բիւզկեարը էսմիշ վէ տիւն ագշամա գատար տէվամ իյլէմիշ օլտուղընտան, պազը վաբօրլար իշլէկէմէմիշ, իշլեկենլէր տէ քէք զիհատէ միւշքիլաթ չէքմիշ տիր։

—Էվվէլքի ագշամ Հայտար-բաշատան քէօբրիւյէ կէլէն Հալէպ վաբօրը եօլճուլարընտան՝ Տար իլ Աճէզ թէրզի պաշրսը Տէրմիշ էֆ·նին զէվճէսի իլէ չճուղը, քէօբրիւյէ չրգարքէն գազէն տէնիզէ տիւշմիւշլէր իսէ տէ, սալիմէն չրգարըլմըշլար տըր։

—Պու կիւնլէրտէ Դարատէնիզտէ չիտէթլի ֆուրթունալար զուհուր իթմիշ վէ սէյր ու սէֆէր իտէն վաբօրլարը պիր ադալաղ իմմիտսիզ հալէ կէթիրմիշ տիր։

—Ֆուրթունա սէպէպիյլէ պազը նօգթալարա թէլէկրաֆ թէլլէրի գէրբլտըղընտան, Տէրիսաատէթ իլէ Սուրիէ վէ Անատօլու վիլայէթլէրի արասընտա մուխապէրաթը թէլէկրաֆիյէ իքի կիւնտէն պէրի կէհիքմէքտէ տիր։

—Ատալար տէնիզինտէ չիտէթլի պիր ֆուրթունա իճրաի հիւքմ իթմէքտէ տիր։

—Զարշէնպիհ կիւնիւ չէհրիմիզտէ հիւքմ իտէն գար ֆուրթունասը սէպէպիյլէ, լիմանըմըզտա պուլունան սէֆինէլէր հարէքէթ իտէմէմիշլէր տիր։ Քէօյլերէ վէ Ատալարա իշլէկէն վաբօրլար իսէ, բօսթալարընը ֆէվգէլատէ միւշքիլաթլէ իճրա իթմիշլէր տիր։ Համա օլսուն պիր կէօնա գաղա վուգու պուլմամըշ տըր։

—Շէհրիմիզէ գար եազմասընտան պիլ իսթիֆատէ, օտուն վէ քէօմիւր թիճարընըն՝ մալլէրի ֆիեաթընը եիւքսէլթմէլէրինի մէն իթմէք իւզրէ, Շէհիր էմանէթի թարաֆընտան պազը թէտապիր իթթիխազ օլունմըշ տըր։ Պու եօլտա հարէքէթտէ պուլունաճագ օլան օտուն վէ քէօմիւր թիւճճարընտան ճէզաի նագտի ալընմասը՝ պէլէտիէ մէմուրլարընա էմր իտիլմիշ տիր։

—Շէհրիմիզտէ էվվէլքի կիւն գար եազմասը տուրմուշ, վէ հավա միւլայիմէթ քէսպ իթմիշ տիր։

—Կէչէն բազար իրթէսի կիւնիւ Պրուսայա լաբա լաբա գար եազմըշ վէ էթրաֆ պէմպէեազ օլմուշ տըր։

—Զրգան հաֆթա Ատանատա չիտէթլի սօղուգ պաշլամըշ տըր։

—Սօն կիւնլէրտէ Խիւտավէնտիկեար, Իզմիր, Սէլանիք վէ Սուրիէ վիլայէթլէրինէ ֆայտէլի եազմուրլար եազմըշ տըր։

—Պրուսանըն Ճիհան գարիյէսինտէ, պիրի 11 վէ տիկէրի 10 եաշընտա իքի Իսլամ չօճուղը, օյնարլար իքէն միւնազաա իտիպ, պիրի՝ տիկէրինի քիւչիւք պիր պըչաղլա գալպինտէն վուրմուշ, վէ մէճբուհ միւթէէսսիրէն վէֆաթ իթմիշ տիր։ Գաթիլ տէրտէսթ իտիլմիշ տիր։

—Քիւչիւք-Լանկատա Սթէֆանի խամինտէ պիր սէրլաոշ՝ կէչէն ագշամ տէրէճէտէն գլեատէ բաղը իշմիշ վէ եօլտա սալլանարագ կիտէրքէն տիւշտիւկիւ՝ մէմուրիյնի զապըթա թարաֆընտան կէօրիւլէրէք պիր սէտեատա վազ իլէ Զապթիէ նէզարէթինէ կէօթիւրիւլտիւկիւ սըրատա, սէտեա իշինտէ վէֆաթ իթմիշ տիր։

—Զարշէնպիհ սապանը Պօսթանճըտա սաքին Հաճի Ահմէտ էֆ., էրէնքէօյիւնտէն ավտէթ իտէրքէն, պէօյիւք պիր գուրտ իւզէրինէ հիւճումլէ, արգասընտան ըսըրմըշ իսէ տէ, տիշլէրինի էթինէ կէյիրէմմիշ տիր։ Հայվանընն եանտան թէքբար հիւճումընտա, Ահմէտ էֆ.՝ սօղուգ գանլըլըղընը ղայպ իթմէյիպ, գուրտուն պաշընը գօլթուղընէն ալթընա ալմըշ վէ պօղուլմագ տէրէճէսինէ կէթիրտիքտէն սօնրա, բալթօսընա սարըպ եէրէ ալմըշ վէ գօշարագ քէօյէ վասլը օլմուշ տըր։

—Էվվէլքի ագշամ Պէյօղլունտա Եէնիշէհիր թարաֆընտա պիր ճինայէթ վուգու պուլմուշ տըր։ Իրանը գահվէճի Միբրագ՝ Իսմայիլին սիւքքեանընա կիտէրէք, ալաճաղը օլտուղը 10 ղր·ը իսթէմիշ, Իսմայիլ վէրմէմիշ, վէ պունտան գավկա զուհուր իտիպ, Իրանը՝ պըչաղլա Իսմայիլի ճէրհ իյլէմիշ տիր։ Մէճբուհ՝ ազ սօնրա միւթէէսսիրէն վէֆաթ իթմիշ վէ գաթիլ տէրտէսթ օլունմըշ տըր։

—Իսթանպօլտա Ֆաթիհ, Ուն-գարանը վէ սաիր մահէլլէրտէ թէօրէմիշ օլան պիր թագըմ խըրսըզլարըն տէրտէսթ իտիլտիկինի եազմըշ իտիք։ Պունլարըն քիւսթախլըղը ինանըլմազ տէրէճէտէ օլուպ, սօգագլարտա բէք չօգ քէսան իւզէրինէ հիւճում իտէրէք, սօյմուշլար տըր։ Գատրի, Իզզէթ, Թահսին, Սարբեարտա պալըգճը Մուսթաֆա, Քիւչիւք-բազարը տիկէր Մուսթաֆա, Սալի, գաչագճը ճէլալ, տէմիրճի Հիւսնի, Թաշրալը Մէհէմմէտ Ալի, Մէհէմմէտ, Թէվֆիգ, Պուլկարիսթանլը Սիւլէյման, Սամաթիատա եազմաճը Ալի վէ Քեամիլ իսմէլերինտէ օլան պու խըրսըզլար՝ թահթը թէվգըֆա ալընմըշլար տըր։ — Պու մուվաֆֆագըյէթ՝ Զապթիէ նէզարէթինին էվամիրի շէտիտէսի իւզէրինէ միւսթէնիֆ բօլիս մէրքէզլերինճէ իթթիխազ օլունան տիգդաթ վէ թէտապիր սէմէրէսի տիր։

Ագսէրայ ճիվարընտա կիճէլէրի եօլճըլարը սօյան խըրսըզլարտան 5 քիշի տահա թութուլմըշ տըր։

—Զարշէնպիհ կիւնիւ պիր Իրանը, բաքիպ օլտուղը պէյկիրիյէ սիւրաթէ Ֆաթիհտէն կէչէրքէն, Խալիլ իսմինտէ պիր սաթըճը տէվիրմիշ, վէ պաշընտան ֆէնա հալտէ եարալամըշ տըր։

—Էվվէլքի ագշամ Իւսկիւտարա եազընա Պուլկուրլըտա, Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթի գօնթրոլ գալէմի միւտիրի Լէպիպ էֆ·նին խանէսինտէն հարիգ զուհուր իտէրէք, մէզքիւր խանէ միւհթէրէգ օլմուշ տըր։

—Կէչէն ագշամ Գատրքէօյիւնտէ Բազար եօլունտա պիր ախըրտան հարիգ զուհուր իթմիշ իսէ տէ, էթրաֆտան եէթիշէն իմտատ սայէսինտէ տէրնալ սէօնտիւրիւլմիշ տիր։

—Զրգան կիճէ Տիմիթրի վէ Գօչօ նամ իքի պալըգճը, պիր գայրգլա լիմանա կէլտիքլէրի սըրատա, Բումէլի վէ Անատօլը հիսարը արասընտա չիտէթլի ագընթրեա թութուլարագ, գայրգ տէվրիլմիշ վէ իքիսի տէ տէնիզէ տիւշմիւշլէր տիր։ Տիմիթրի՝ եիւզէրէք սահիլի սէլամէթէ վասլ օլմուշ իսէ տէ, արգասաշը պօղուլմըշ տըր։

—Կէչէն կիճէ Գալաթատա Պրուսա օթէլինտէ պիր ճինայէթ վուգու պուլմուշ տըր։ Կօսթէն վէ Լօհճալի իսմինտէ իքի աղնամ թաճիրի, պիր գաչ կիւնտէն պէրի մէգքիւր օթէլտէ պիր օտա թութմուշլար։ Կօսթէն, օթլաթմագ իւզրէ չէհրին ճիվարընա պրագմըշ օլտուղը գօյունլարընը կէօրմէք իւզրէ իքի կիւն ղայպուպէթ իթթիքտէն սօնրա, կէչէն սալը ագշամը օթէլէ ավտէթ իթմիշ։ Եարը կիճէ բատտէլէրինտէ օթէլճի Գօսթի՝ իքի թաճիրին օտասընտան կիւրիւլթիւ իչիթմիշ, եօգարը չրգմըշ, վէ իքիսինին չիտէթլի պիր միւնազաաեա թութուլմըշ. օյտուգլարընը կէօրիւպ, քէյֆիյէթի ճիվարտաքի բօլիս մէրքէզինէ խաբեր վէրմիշ, վէ գօմիսէր՝ պիր գաչ մէմուր իլէ կէլէրէք, օտայա կիրտիկինտէ, Կօսթէնի, էլինտէ պիր պըչաղ թութարագ կէօրիւպ, տէրհալ թէվգըֆ իթմիշ տիր։ Օրթաղը Լօհճալի, եաթաղընտա գանլար իչինտէ օլուպ, բէք չօգ եէրինտէն եարալանմըշ վէ անճագ նէֆէս ալապիլմէքտէ իմիշ։ Մէճբուհ, խաթիճվաղընտա, սէօզ սէօյլէյէմէյիպ, ֆաթաթ քէնտիսինի վուրան՝ Կօսթէն օլտըղընը կէօսթէրմիշ, վէ պիր գաչ տագըդա սօնրա վէֆաթ իթմիշ տիր։—Կօսթէն մէրքէզէ կէօթիւրիւլիւպ իսթիճվաղ իտիլտիկինտէ, ճինայէթինի իգրար, ֆաթաթ քէնտի իւզէրինտէ պուլունան Լագէյի օրթաղընընն ճէպրէն ալմագ իսթէմէսինտէն մուարաղա զուհուր իթտիկինի սէօյլէմիշ տիր։ Գաթիլին իւզէրինտէն 59 ֆրանսըզ ալթունը չրգմըշ տըր։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸ

Կէչէն 1902 Յունվարընտա վատէսի խիթամ պուլան 100տէ 5 ֆայիզլի Օսմանը Կէօմրիւք թանվիլաթընը 31 Ն·լը գուբօնը պէտէլի թանսիլ օլունմագ իւզրէ 1908 ալաֆ. Յունվար 13է գատար իպրաղ օլունմատը թագտիրտէ հիւքմսիւզ ատտ օլունաճաղը՝ թանվիլաթը մէզքիւրէ համիլլէրինէ իլան օլունուր։

* * 1896 սէնէսի 100տէ 5 ֆայիզլի Օսմանը թանվիլաթընը 1902 Յունվարտա վատէսի խիթամ պուլան 11 Ն·լը գուբօնը, 1908 ալաֆ. Յունվար 13է գատար պէտէլի թանսիլ օլունմագ իւզրէ իպրաղ օլունմատը թագտիրտէ հիւքմսիւզ ատտ օլունաճագ տըր։

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

	Ղ·	Բ·
Թէվֆիտ խալիմիշ էֆ. ուժ.	102	4
Բումէլի չըմէնտըֆէրի Ֆր.	161	75
Օսմ. Սիկրթ. չիրքէթի Լ. Օ.	4	15
Տէրիս. Թրանվայ գուբ.	9	20
» » Թանվ ֆր.	465	
Ռէժի	19	10
Տէրիսաատէթ Ըմլթըմ	428	
Տէրգօզ	328	
Անատօլը չըմէնտըֆէրի գուբ.	15	82—
» » Թան.	505	

ԱԴՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. տան	Ղ·	Բ·
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարգը	107	36
Մէթալիք	99	20
Բօղ	91	20
Ֆրանսըզ ալթունը	87	14
Ինկիլիզ լիրասը	110	2
Դըրմից	50	
Ռուպլի քեաղրա	8	66

Սահիպը իսքիեազ վի մէսուլը ղազէթա
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ԻՏԱՐԷԽԱՆԷ
Պէյօղլունտա, Թագսիմ ճաssէսիճեսէ Ն. 65

— Անլաշըլաը... սիմէք պապասը սէրխոշ, անասը տա պօղուգ սիլէագլը օլմալը, տէյի թէքբար իթտի։

Կէնճ գըզ։— Խայր, մօսիէօ, պէն խըրսըզ տէյիլիմ։

Պիչարէ, զաեէթ հալիմանէ պու սէօզլերի սէօյլէտիկի սըրատա, նազիք վէ պէեազ էլլերինի պիրպիրինէ գավուշտուրմըշ իտի։

— Էօյլէ իսէ ագիլանէ տուրուն, սաքին օլուն։ Էկէր խըրսըզլըգ իթմէտինիզ իսէ, սիզի սալը վէրիրլէր։

— Նէ՞ վագըթ։

— Մօսիէօ տիրէքթօր թարաֆընտան իսթինթագ օլունմանըզ ագիպինաէ։

— Ա՜հ... էօյլէ իսէ չարուգ իսթինթագ իթսինլէր։

Քոյր Մաալէն.— Էյի օլուրսանըզ, տիրէքթօրըն օտասընա էնէրսինիզ։

Պատէհու խասթախանէնին թապիպի, կիւնլիւք զիեարէթինի իճրա իթմէքտէ օլմասըյլա, չակիրտլէրի վէ բահիպէ իլէ պիրլիքտէ պու կէնճ գըզըն եանընտան այրըլը։ Անճագ չակիրտլէրտէն պիրի, պիր գաչ տագըդա տահա մէղ լուրէնին եանընտան տուրուպ, եաթաղրնա էյիլտի վէ եավաշ սէտա իլէ, չէօյլէ սէօյլէտի.

— Սիզի տէրհալ սալը վէրմէղլէր իսէ, նասըլ քի էօյլէ օլաճաղրնա շիպհէ իտէրիմ, չաբուգ պիր ավօգաթ թալէպ իտին. պէնիմ պիր խըսըմըմ վար տըր. պէն սիզի օնա թավսիէ իտէրիմ, պազէն պուրաեա կէլիր։ Օ սիզի, բէք չօգ ավօգաթլար կիպի մէնֆաաթը մախսուսէսի իչին միւտաֆաա իթմէղ։

« Գապահաթը պիլէ օլսանըզ...

— Գապահաթը տէյիլիմ, մօսիէօ։

Մէղպուրէ, ամէլէ էլլերինէ պէնզէմէէն իքի էլլերինի գավուշտուրարագ, — Պէն խըրսըզլըգ իթմէտիմ, սէօզիւնիւ թէէմինէն պէեան իթտիկինտէ, կէօզլերինտէ էօյլէ պիր բարլագլըգ վէ հագըզէթ ըէնկի հասըլ օլուեօրար քի, պունտան միւթէէսսիր օլմամագ միւմքին տէյիլ իսի։ Իմտի, մէրդում տէլիգանը,

— Էօյլէ իսէ, պիր ան էվվէլ ավօգաթ թալէպ իսին... Էկէր քէյֆի մաէշա թէվգըֆ խոլմիշ իսէնիզ, օ տէրհալ թախլիյէնիզէ մուվաֆֆագ օլուր, տէյի ճէվապ վէրտի։

— Թէշէքքիւր իսէրիմ, մօսիէօ, թէշէքքիւր իսէրիմ։

Տէլիգանը, եաթաղրն եանընտան այրըլմըշ իքէն, թէքբար եազլաշարագ,

— Իմի Մ. Ժէրար տը Լանգրէյ տիր. պու կիւն էօյլէտէն սօնրա քէնտիսինի կէօրմէք իսթէմիկինիզի սէօյլէյին. ումարըմ քի պու կիւն կէլէճէք տիր, տէտի։

— Բէք էյի, մօսիէօ, բէք էյի։

Խասթախանէնին տախիլի թապիպ շակիրտի, պու մուհավէրէտէն սօնրա, տիկէր պիր եաթաղրն էօնիւնտէ պուլունան պաշ թապիպին եանընա կիթտի։

Զիեարէթին խիթամընտա, Քոյր Մաալէն, քէնտի խասթալարըյլա եալընըզ գալտըղընտա, պիր կիւն էվվէլ ագլընա խիֆֆէթ կէլմիշ օլտուղը զանն օլունան գըզճըղալը՝ սաչլարընը տիւզէլթմէքտէ օլտուղընը վէ վագարլը պիր հալտէ պուլունտըղընը կէօրմէքլէ, եանընա եագլաշտը, վէ,

— Մօսիէօ տիրէքթօրըն վագթը տըր, աշաղրեա էնէպիլմիսինիզ, տէտի։

— Էվվէթ, մասէօր, չիմտի էնէպիլիրիմ։

— Կէլտիկինիզտէն պէրի պիր չէյ եէմէսինիզ. սիզէ պիր չօրպա կէթիրէյիմ։

— Իհթիեաճըմ եօգ տըր... աճ տէյիլիմ... ասլա աճ տէյիլիմ։

— Աճ տա օլմասանըզ, եէրսինիզ։ — Էլպիսէլէրինիզ օրասա տըր, կէյֆինին։

Կէնճ գըզ իթաաթ իթտի։

Զօրպայը կէթիրտիքլէրինտէ, մէղպուրէ, զայիֆ պիր հալտէ, ֆաղաթ քէնտինի ասլա ղայպ իթմէմիշ օլարագ, եաթաղընընն եանընտաքի իսկէմլէ իւզէրինտէ օթուրմուշ իտի։

Պու արա Քոյր Մաալէնին չէհրէսինտէ առարը բիդգաթ միւշահէտէ օլունուեօրտը։

Կէնճ գըզ, չօրպասընը թիւքէթտիկի էանատէ, տահա կէնճ տիկէր պիր բահիպէ կէլտիկինտէն, պիրինճիսի կէնճ գըզը պունա կէօսթէրէրէք,

— Մօսիէօ տիրէքթօրըն օտասընա կէօթիւրիւն, ֆաղաթ տիւն բէսմի գայտ մուամէլէսի իճրա օլունամատըղընտան, էվվէլճէ զապթ քիթապէթի տաիրէսինէ կիտին, տէտի։

(Տեսամի)

— Անլաշըլաը... սիմէք պապասը սէրխոշ, անասը տա պօղուգ սիլէագլը օլմալը, տէյի թէքբար իթտի։

Կէնճ գըզ։— Խայր, մօսիէօ, պէն խըրսըզ տէյիլիմ։

Պիչարէ, զաեէթ հալիմանէ պու սէօզլերի սէօյլէտիկի սըրատա, նազիք վէ պէեազ էլլերինի պիրպիրինէ գավուշտուրմըշ իտի։

— Էօյլէ իսէ ագիլանէ տուրուն, սաքին օլուն։ Էկէր խըրսըզլըգ իթմէտինիզ իսէ, սիզի սալը վէրիրլէր։

— Նէ՞ վագըթ։

— Մօսիէօ տիրէքթօր թարաֆընտան իսթինթագ օլունմանըզ ագիպինաէ։

— Ա՜հ... էօյլէ իսէ չարուգ իսթինթագ իթսինլէր։

Քոյր Մաալէն.— Էյի օլուրսանըզ, տիրէքթօրըն օտասընա էնէրսինիզ։

Պատէհու խասթախանէնին թապիպի, կիւնլիւք զիեարէթինի իճրա իթմէքտէ օլմասըյլա, չակիրտլէրի վէ բահիպէ իլէ պիրլիքտէ պու կէնճ գըզըն եանընտան այրըլը։ Անճագ չակիրտլէրտէն պիրի, պիր գաչ տագըդա տահա մէղ լուրէնին եանընտան տուրուպ, եաթաղրնա էյիլտի վէ եավաշ սէտա իլէ, չէօյլէ սէօյլէտի.

— Սիզի տէրհալ սալը վէրմէղլէր իսէ, նասըլ քի էօյլէ օլաճաղրնա շիպհէ իտէրիմ, չաբուգ պիր ավօգաթ թալէպ իտին. պէնիմ պիր խըսըմըմ վար տըր. պէն սիզի օնա թավսիէ իտէրիմ, պազէն պուրաեա կէլիր։ Օ սիզի, բէք չօգ ավօգաթլար կիպի մէնֆաաթը մախսուսէսի իչին միւտաֆաա իթմէղ։

« Գապահաթը պիլէ օլսանըզ...

— Գապահաթը տէյիլիմ, մօսիէօ։

Մէղպուրէ, ամէլէ էլլերինէ պէնզէմէէն իքի էլլերինի գավուշտուրարագ, — Պէն խըրսըզլըգ իթմէտիմ, սէօզիւնիւ թէէմինէն պէեան իթտիկինտէ, կէօզլերինտէ էօյլէ պիր բարլագլըգ վէ հագըզէթ ըէնկի հասըլ օլուեօրար քի, պունտան միւթէէսսիր օլմամագ միւմքին տէյիլ իսի։ Իմտի, մէրդում տէլիգանը,

— Էօյլէ իսէ, պիր ան էվվէլ ավօգաթ թալէպ իսին... Էկէր քէյֆի մաէշա թէվգըֆ խոլմիշ իսէնիզ, օ տէրհալ թախլիյէնիզէ մուվաֆֆագ օլուր, տէյի ճէվապ վէրտի։

— Թէշէքքիւր իսէրիմ, մօսիէօ, թէշէքքիւր իսէրիմ։

Տէլիգանը, եաթաղրն եանընտան այրըլմըշ իքէն, թէքբար եազլաշարագ,

— Իմի Մ. Ժէրար տը Լանգրէյ տիր. պու կիւն էօյլէտէն սօնրա քէնտիսինի կէօրմէք իսթէմիկինիզի սէօյլէյին. ումարըմ քի պու կիւն կէլէճէք տիր, տէտի։

— Բէք էյի, մօսիէօ, բէք էյի։

Խասթախանէնին տախիլի թապիպ շակիրտի, պու մուհավէրէտէն սօնրա, տիկէր պիր եաթաղրն էօնիւնտէ պուլունան պաշ թապիպին եանընա կիթտի։

Զիեարէթին խիթամընտա, Քոյր Մաալէն, քէնտի խասթալարըյլա եալընըզ գալտըղընտա, պիր կիւն էվվէլ ագլընա խիֆֆէթ կէլմիշ օլտուղը զանն օլունան գըզճըղալը՝ սաչլարընը տիւզէլթմէքտէ օլտուղընը վէ վագարլը պիր հալտէ պուլունտըղընը կէօրմէքլէ, եանընա եագլաշտը, վէ,

— Մօսիէօ տիրէքթօրըն վագթը տըր, աշաղրեա էնէպիլմիսինիզ, տէտի։

— Էվվէթ, մասէօր, չիմտի էնէպիլիրիմ։

— Կէլտիկինիզտէն պէրի պիր չէյ եէմէսինիզ. սիզէ պիր չօրպա կէթիրէյիմ։

— Իհթիեաճըմ եօգ տըր... աճ տէյիլիմ... ասլա աճ տէյիլիմ։

— Աճ տա օլմասանըզ, եէրսինիզ։ — Էլպիսէլէրինիզ օրասա տըր, կէյֆինին։

Կէնճ գըզ իթաաթ իթտի։

Զօրպայը կէթիրտիքլէրինտէ, մէղպուրէ, զայիֆ պիր հալտէ, ֆաղաթ քէնտինի ասլա ղայպ իթմէմիշ օլարագ, եաթաղընընն եանընտաքի իսկէմլէ իւզէրինտէ օթուրմուշ իտի։

Պու արա Քոյր Մաալէնին չէհրէսինտէ առարը բիդգաթ միւշահէտէ օլունուեօրտը։

Կէնճ գըզ, չօրպասընը թիւքէթտիկի էանատէ, տահա կէնճ տիկէր պիր բահիպէ կէլտիկինտէն, պիրինճիսի կէնճ գըզը պունա կէօսթէրէրէք,

— Մօսիէօ տիրէքթօրըն օտասընա կէօթիւրիւն, ֆաղաթ տիւն բէսմի գայտ մուամէլէսի իճրա օլունամատըղընտան, էվվէլճէ զապթ քիթապէթի տաիրէսինէ կիտին, տէտի։

(Տեսամի)